

บรรณาธิการแถลง

บรรณาธิการแถลง

วารสารฉบับนี้ยังอยู่ในปีเฉลิมฉลองในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 60 พรรษา ปกของวารสารฉบับนี้ยังคงใช้สีม่วง เพื่อร่วมในวโรกาสการเฉลิมฉลองดังกล่าว ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ภาพสมุนไพรมนปักษ์เป็นรูปตะไคร้ ซึ่งฉบับนี้ได้้นำเรื่องสมุนไพรมานำเผยแพร่ในภาคปักษ์จาก การจัดทำของคณะอนุกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงสมุนไพรรวม ในคณะอนุกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

วารสารฉบับนี้ ขอเริ่มต้นด้วยข่าวดีจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Center: TCI) ที่แจ้งว่าวารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้รับการประเมินคุณภาพจัดให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 1 ซึ่งหมายถึง “วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพ ของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI และจะถูกพิจารณาคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN CITATION Index (ACI) ต่อไป” รายละเอียดโปรดดูในจดหมายถึงบรรณาธิการ สิ่งที่จะต้องทำต่อไปคือการรักษามาตรฐาน และพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพตามที่ TCI ได้แนะนำต่อไป

พร้อมกับข่าวดี วารสารฉบับนี้มีนิพนธ์ต้นฉบับถึง 4 เรื่อง เริ่มด้วยเรื่อง “ผลของการอบไอน้ำสมุนไพรรูปแบบกระโจมต่อสัญญาณชีพและน้ำหนักตัว

ของอาสาสมัครสุขภาพดี” ซึ่งพบว่าหลังอบไอน้ำสมุนไพรรูปแบบกระโจม อาสาสมัครมีอุณหภูมิกาย อัตราชีพจร และอัตราการหายใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ มีนัยสำคัญทางคลินิก ส่วนความดันโลหิต ทั้งขณะหัวใจบีบตัวและคลายตัว และน้ำหนักตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางคลินิก ผู้วิจัยแนะนำให้มีการดูแลผู้ป่วยอบไอน้ำสมุนไพรรูปแบบนี้ใกล้ชิด เพราะมีผลต่อการลดลงของความดันโลหิต และแนะนำให้ศึกษาผลในผู้ป่วยที่มีความดันโลหิตสูงต่อไป

นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่สองเป็นเรื่อง “คุณภาพทางเคมีของแก่นมะหาด” เสนอวิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พัฒนาวิธีวิเคราะห์ปริมาณสารสำคัญและศึกษาปริมาณสารสำคัญในตัวอย่างแก่นมะหาด โดยชี้ว่าการควบคุมคุณภาพทางเคมีโดยการหาปริมาณสารสำคัญมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพของแก่นมะหาดต่อไป

นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่สาม เป็นเรื่อง “ตำแหน่งทางกายวิภาคในขาที่สัมพันธ์กับเส้นพื้นฐานและจุดสัญญาณของการนวดราชสำนัก” เป็นผลงานดุชนิพนธ์ที่มีการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาจากการคลำในคนปกติ 2 ราย และชำแหละศพ 10 ขา ได้ข้อสรุปว่า จุดนวด จุดสัญญาณ และเส้นพื้นฐานของการนวดราชสำนักมีความเกี่ยวข้องกับ

โครงสร้างทางกายวิภาคของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลอดเลือด เส้นประสาทและกล้ามเนื้อ นับเป็นความรู้ใหม่และเป็นงานที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องนี้จนเป็นองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ต่อไป

นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่สี่ เป็นเรื่อง “ประสิทธิผลของการนวดบำบัดโดยหมอฟันบ้าน (หมอสุนทร นิมนิยม) ในการรักษาข้อไหล่ติด เป็นการศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการรักษา พบว่าระดับความปวดและการเคลื่อนไหวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นเรื่องน่าสนใจ เพราะโรคนี้เป็นกันมาก และประสิทธิผลการรักษาโดยการแพทย์แผนปัจจุบันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

บทความพิเศษฉบับนี้ เป็นเรื่อง “การพัฒนาการจัดการศึกษาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ตอนที่ 2 ว่าด้วย การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ จากผู้พนธ์ซึ่งเป็นผู้ทำเรื่องนี้มาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง น่าสนใจว่า “ปัญหาหลายอย่างที่พบในสมัยก่อน ยังคงเป็นปัญหาอยู่เหมือนเดิม” เช่น การขาดแคลนครูที่มีความรู้และทักษะในการสอน ทำให้นักเรียนยังบ่นเหมือนสมัยก่อนว่า “เรียนแล้วมีนั่ง ไม่เข้าใจ” ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชัยนาทนเรนทร ผู้บัญชาการราชแพทยาลัยสมัยนั้น ตัดสินพระทัยเลิกการเรียนการ

สอนวิชาการแพทย์แผนโบราณของไทยไปจากศิริราช เมื่อ พ.ศ. 2458 น่ายินดีที่การพัฒนาที่น่าเสนอสามารถก้าวข้ามปัญหาต่างๆ มาได้ด้วยดี บทความนี้จึงมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อผู้มีหน้าที่พัฒนาการเรียนการสอนการแพทย์แผนไทยในปัจจุบัน

เวทีทรรศนะฉบับนี้เป็นเรื่องวิตามินซีกับการป้องกันและรักษาไข้หวัด พบข้อสรุปว่าการได้รับวิตามินซีอย่างสม่ำเสมอได้ผลดีในผู้ใหญ่ที่มีความแข็งแรง รวมทั้งสามารถลดระยะเวลาการเป็นไข้หวัดในเด็กได้ร้อยละ 18 และลดความรุนแรงของไข้หวัดเมื่อได้วิตามินซีอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการใช้วิตามินซีรักษาไข้หวัดได้ผลไม่แน่นอน การกินวิตามินซีขนาดสูงเป็นประจำจึงได้ผลบ้าง แต่ไม่มากอย่างที่เชื่อกัน

ปกิณกะฉบับนี้ยังมีเรื่องครบครันเหมือนเดิม ได้แก่ ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย ซึ่งฉบับนี้เป็นเรื่องตะไคร้ และแฝกหอม พจนานุกรม ศัพท์การแพทย์แผนจีน บันทึกภูมิปัญญาหมอฟันบ้าน ซึ่งฉบับนี้เป็นเรื่องการรักษาอัมพฤกษ์ อัมพาต กรณีหมอจันทรา มงคลดี จังหวัดเชียงราย เรื่องโฮมิโอพาธีซึ่งฉบับนี้เป็นตอนที่ 2 ว่าด้วยโฮมิโอพาธีคืออะไร วารสารสโม่สร ฉบับนี้มี 3 เรื่อง เป็นเรื่องของตะไคร้ซึ่งน่าสนใจทั้งสิ้น สุดท้ายเป็นการบรรยายเรื่อง “ภูมิใจที่สูงวัย” ของบรรณาธิการ ปิดท้ายด้วยมรณาลัยถึงวิโรจน์ มณฑา ครูหมอนวดไทย

พบกับใหม่ฉบับหน้า

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์